

VIZITA LUI NICOLAE CEAUȘESCU LA GHERLA ÎN 1983

Marius Mureșan*

THE VISIT OF NICOLAE CEAUȘESCU AT GHERLA IN 1983

Rezumat. *Acest studiu analizează felul în care a fost receptată vizita unei personalități de calibrul lui Nicolae Ceaușescu în cadrul unui oraș de provincie precum Gherla. Dincolo de desfășurarea evenimentelor, prin intermediul interviurilor (profesori care au fost mobilizați împreună cu elevii) și a mărturiilor de istorie orală (directorul de la acea vreme a Combinatului de Prelucrare a Lemnului- punctul central al vizitei), ne propunem să evidențiem care au fost trăirile oamenilor, cum au perceput prezența șefului statului în cadrul comunității lor și care au fost efectele vizitei. În această lucrare vom încerca să urmărim felul în care o vizită în sine a unei personalități importante în timpul perioadei comuniste putea să nască sentimente dintre cele mai diverse, de la pasiuni, la dezinteres, curiozitate etc.*

Cuvinte cheie: *viață cotidiană, comunism, vizită de lucru, propagandă*

Abstract. *This study analyses the way a visit of such a personality like Nicolae Ceaușescu, was perceived by the people of Gherla, a province city. Beyond the actual events, through the medium of interviews (teachers who were mobilized alongside their students) and oral history testimonials (the director of The Plant of Wood Processing- Combinatul de Prelucrare a Lemnului), we propose to highlight which were the people's feelings, how they perceived the presence of the head of state in their community and which were the effects. In this work we'll try to track the way a visit of an important personality, during the communist period, could generate feelings like passion, carelessness, curiosity etc.*

Keywords: *cotidian life, communism, working visit, propaganda.*

---

* Masterand, *Istorie, memorie, oralitate în secolul al XX-lea*, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca; muresan.marius91@yahoo.com

În comunism, partidul-stat a fost instanța care a normat atât sfera publică, cât și cea privată. Distincția public/privat nu a dispărut, dar a fost radical resemnificată, iar granița dintre cele două sfere a devenit nepermis de permeabilă. Privatul a constituit ținta principală a politicilor abuzive, care au trecut dincolo de zona gospodăriei casnice și eliminarea proprietății private. Intruziunea instituțiilor de stat în ceea ce odinioară constituia sfera privată a familiei și a reproducerii a dus la o schimbare radicală, cu profunde costuri umane și sociale. În regimul comunist românesc, Partidul Comunist stabilea: necesarul de consum, numărul de copii, oportunitatea unei căsătorii sau a divorțului.

Dreptul la existență privată era înlocuit cu transparența vieții personale în fața colectivului de muncă sau de partid. Sfera publică devine sfera statului, pentru că era un spațiu controlat exclusiv de stat și nu de cetățeni. Distincția fundamentală dintre gospodărie și sfera publică a persistat în practica vieții cotidiene sub forma raportului „noi”/”ei” și a familiei ca „loc de refugiu”, dar interzicerea formelor de exprimare și asociere alternative, specifice societății civile (presa independentă, asociațiile voluntare, a sindicatelor și organizațiilor civice independente), precum și anularea drepturilor și libertăților fundamentale au pervertit conținutul a ceea ce fusese sfera publică și privată, în sens „burghez”/liberal.

Studiile care analizează perioada comunistă din România trebuie să aibă în vedere două componente esențiale: cum s-au delimitat sferile public-privat și cum au fost puse în practică mecanismele propagandistice de către autorități. Prima componentă poate fi analizată prin prisma direcției pe care Adrian Neculau o prezintă: aspectele privind analiza vieții cotidiene se regăsesc în tipologia prezentată de Hans Tomae, citat la rândul său de Neculau, privind cele opt posibile teme.¹ Prima este „serviciul” și se referă la viața în organizații profesionale, grefajul instituțional, autobiografiile de grup. Cea de-a doua are în vedere goana după produse, un aspect important fiind reprezentat de *coadă*, văzută ca un ritual cotidian și mod de viață. Prin practicile absurde generate de regim, s-a ajuns la realități superlative, la care individul de masă a consimțit vinovat și s-a supus.² Grija aprovizionării a dus la loialități care se exprimau prin ajutorul reciproc în cadrul unei familii, dar și între prieteni sau în familia lărgită.³ Alte teme sunt referitoare la limba de lemn utilizată în cadrul „organizațiilor”, valorile, normele și ritualurile

---

¹ Neculau, 2004, 91-92.

² Liiceanu, 2004, 71.

³ Liiceanu, 2004, 73.

promovate de către „familie”. De asemenea „prietenii” pot releva o serie de direcții de analiză, precum criteriile de recrutare, normele de reunire, modalitățile de distracție. A șasea temă are în vedere „viața comunitară”, adică cartierul, viața la bloc, vecinii. „Structurile sociale” și „practicile culturale” ocupă ultimele două poziții în această clasificare. Toate au rolul de a releva principalele coordonate ale vieții de zi cu zi în societatea comunistă, precum și modul în care oamenii răspundeau presiunii și controlului exercitat de către autorități. În ceea ce privește a doua componentă, adică cea a propagandei trebuie să avem în vedere și un alt concept, prezentat de această dată de Eric Hobsbawm, adică al „tradițiilor inventate”. Una dintre mărcile regimului comunist a fost comemorarea constantă și repetitivă a figurilor și evenimentelor istorice.

Chiar dacă la începutul mandatului său, Nicolae Ceaușescu apărea ca un lider tânăr, aducând cu sine un regim diferit de cele cu care era obișnuită Europa de Est, în a doua jumătate a perioadei în care s-a aflat la putere, regimul avea să devină unul tradițional, restrictiv, închis. Chiar și practica de a face vizite în țară se înscrie într-o astfel de direcție, de inspirație hrușciovistă.⁴ Este semnificativă analiza lui Katherine Verdery, care prezintă o anumită ritmicitate a tuturor ritualurilor și manifestațiilor publice, toate avându-l în centru, într-o formă sau alta, pe Ceaușescu. De asemenea, vizitele oficiale ale liderului erau atent orchestrate, desfășurându-se asemenea unui ceremonial care cuprinde câteva simboluri: venirea cu elicopterul de cele mai multe ori, deci acțiunea de coborâre, prezența copiilor, a florilor, a mulțimii așezate de-a lungul drumului, a discursului de la balcon, a vizitei din fabrică, a plecării cu elicopterul, adică ascensiunea.

Anii '80 ai României comuniste au fost marcați de lipsuri economice și de problema obținerii bunurilor alimentare. Spațiul social era unul în care individul era nevoit să obțină toate produsele necesare fie de la rude și cunoștințe, fie prin alte modalități, la fel cum Sheila Fitzpatrick amintea că în timpul perioadei staliniste, în URSS, unul dintre cele mai răspândite verbe era „a te descurca”, în timp ce la nivelul limbajului cotidian, „a cumpăra” este înlocuit cu „a pune mâna pe ceva”.⁵ Mediul urban continua să fie unul eterogen prin prisma stratificării sociale, generate de migrația internă desfășurată în deceniile anterioare. Cazul municipiului Gherla este sugestiv în acest sens. Deoarece suprafața teritoriului de pe care se recruta forța de muncă era ceva mai redusă, au

---

⁴ Petrescu, 1998, 229.

⁵ Fitzpatrick, 2000, 40.

existat câteva sate care se încadrau în aria sa geografică și au îndeplinit acest rol. Este vorba despre Bunești, Nima, Hășdate, Mintiul Gherlii, Fizeșu-Gherlii, Sântejude, Sânmărtin, Dăbâca, Panticu, Nicula, Băița, Livada, Iclod, și în parte Bonțida, aceasta fiind situată destul de aproape și de Cluj-Napoca, o mare parte a muncitorilor preferând acest centru industrial.⁶

Condițiile de viață nu s-au modificat însă repede. O mare parte a muncitorilor veniți din satele învecinate nu au primit o locuință imediat, ci au fost nevoiți fie să locuiască în căminele de nefamiliști, fie să facă naveta din localitățile de origine. Tocmai de aceea, autoritățile s-au adaptat la situația destul de complicată și au înființat întreprinderi de transport, pe care le-au dotat cu autobuze. Acestea aveau trasee menite să asigure transportul muncitorilor înspre și de la muncă. Observând cele relatate mai sus, putem să constatăm o caracteristică a procesului de migrație în timpul perioadei comuniste, încă de la începuturile sale în anii '50 și care a continuat pe toată durata existenței regimului. Pe de-o parte are loc un transfer dinspre mediul rural spre cel urban, prin intermediul muncitorilor care dețin un loc de muncă și, pe de altă parte, al intelectualilor care fac parte dintr-un proces invers, dinspre urban spre rural. Chiar și aceștia însă preferă tot modul de viață de la oraș. Industrializarea, urbanizarea și nu în ultimul rând, educația au afectat atât cultura rurală, cât și pe cea urbană în diverse moduri, astfel că diferențele culturale rural-urban s-au diminuat.

În linii mari, acestea erau principalele coordonate care prezintă imaginea anilor '80 într-un oraș industrial, de provincie, precum Gherla. În cadrul interviului pe care îl avem în vedere pentru realizarea lucrării de față am pornit de la ideea că în special contextul social și economic este cel care a condiționat existența oamenilor la un moment-dat și le-a influențat comportamentul. În acest sens aflăm de la profesoara Tudose Marinela că viața oamenilor la momentul respectiv, adică al începutului anilor '80, era „destul de așezată, destul de ordonată și oamenii, în ciuda unor lipsuri materiale, aveau siguranța unui loc de muncă, a unei locuințe și a unui prestigiu social”.⁷ Afirmarea este cât se poate de semnificativă în sensul că putem sesiza o oarecare reticență în ceea ce privește un verdict clar referitor la cât de bine sau de rău trăiau oamenii în realitate. Sunt evidențiate mai ales elementele pozitive, lăsând loc și unuia negativ, cel al lipsurilor materiale, dar despre care putem considera că este unul general

---

⁶ Borzan, 2010, 320.

⁷ Interviu cu Marinela Tudose, 06.01.2014.

acceptat și relatat de oamenii care se referă la acea perioadă. Totuși, Marinela Tudose acceptă și ea ideea că marea masă a oamenilor se complăcea în situația respectivă. În urma unei întrebări ceva mai explicite legate de înrăutățirea nivelului de trai sunt prezentate pe rând toate lipsurile resimțite de către oameni: „Îmi amintesc că pentru carne era în special foarte mare bătaie, pentru anumite produse alimentare, chiar lactate, proteine în general. Și din cauza aceasta oamenii erau oarecum nemulțumiți”. Aceasta este o experiență trăită colectiv și îi implica pe majoritatea oamenilor, indiferent că erau intelectuali sau muncitori în fabricile orașului. Coada poate fi văzută chiar ca un sistem social, având un set de reguli pentru controlul conflictelor. Reprezintă o nivelare a categoriilor sociale, deoarece indiferent de veniturile de care beneficiază, coada, în vederea achiziționării anumitor produse absolut necesare, este egală pentru toate categoriile de salariați.⁸ Diferențele dintre cele două categorii se reflectă mai ales în ceea ce privește petrecerea timpului liber : „muncitorii poate că la zilele de 1 mai, de 23 august, când erau liberi, și ei mergeau la o bere în parc, așa, probabil că în asta consta distracția lor, pe când profesorii sigur că aveau preocupări intelectuale mai înalte și inclusiv modul lor de manifestare era diferit oarecum”.⁹

Un alt subiect abordat în cadrul interviului este cel al imixtiunii statului în viața oamenilor și felul în care o vizită oficială a șefului statului de la acea vreme s-a regăsit într-o astfel de notă interpretativă. Este evident faptul că oamenii interpretează în mod diferit acest gen de subiect în funcție de experiența trăită și de felul în care s-au poziționat față de regim. În cazul de față, profesoara Tudose ne mărturisește că „personal eu nu am simțit o presiune să zic fizică sau chiar psihică asupra mea, nici ca profesor, nici în viața particulară, însă simțeam o oarecare constrângere care se manifesta în jurul tău pentru că existau așa-numite subiecte tabu despre care nu puteai să discuți liber sau îți era frică să discuți despre sistemul politic în general, care deja devenea restrictiv, tot mai mult”. Afirmatia evocată mai sus este interesantă: pe de-o parte suntem informați că nu a fost resimțită niciun fel de constrângere directă, dar că totuși, în mod indirect atmosfera perioadei respective era una încărcată, tensionată, dominată de sentimentul că statul se regăsea pretutindeni. Toate aceste subiecte prezentate mai sus au fost abordate tocmai pentru a înțelege felul în care persoana intervievată s-a raportat la perioada comunistă și modul

---

⁸ Câmpeanu, 1994, 25-26, 133.

⁹ Interviu cu M.T.

în care a perceput evoluția regimului și efectele sale asupra vieții cotidiene a oamenilor.

Aspectul central pe care l-am urmărit a fost acela de a identifica care a fost impactul vizitei unei personalități de talia lui Nicolae Ceaușescu, care avea parte de un cult al personalității extrem de bine pus la punct de propagandă, într-un oraș mic de provincie. Rezultatele au fost unele cel puțin surprinzătoare, la prima vedere.

Mai întâi este necesar să analizăm felul în care se desfășurau vizitele lui Nicolae Ceaușescu în teritoriu. Pornind de la ideea că țara întregă era „cabinetul de lucru” al secretarului de stat și pe fondul vizitelor tot mai puține în străinătate, liderul român a început să abandoneze ideea cu care a plecat la drum în 1965, când susținea că „e bine ca înainte de a porni la drum să ne sfătuim cu muncitorii, cu țăranii, cu intelectualii”.¹⁰ Aceste vizite pot fi interpretate ca o oglindă a evoluției regimului: pe măsură ce puterea lui Ceaușescu se consolida și cultul personalității era tot mai înfloritor, încep să se desfășoare vizite de lucru, care treptat devin evenimente destinate exclusiv lui Ceaușescu. Dacă până în 1968, acestea erau făcute de conducerea de partid și de stat, după consolidarea puterii în rândul partidului, organele de presă semnalau prezența unui singur actor,¹¹ făcând distincție de cele care se refereau la liderii din eșalonul secund.

Mobilizarea pentru pregătirea vizitei din Gherla nu a fost una generală, tocmai pentru că aceasta a fost una de lucru, al cărei obiectiv a fost de a vizita Combinatul de Prelucrare a Lemnului din oraș. Acest lucru se datorează faptului că esența vizitelor lui Ceaușescu a început să se transforme. Dacă în tipul anilor '60-'70, ele se desfășurau pe mai multe zile, fiind vizitate toate secțiile unei fabrici, casele memoriale, institutele de învățământ superior, în anii '80, acestea nu erau mai lungi de o zi, preferându-se folosirea elicopterului pentru a fi prezent în mai multe județe într-un timp cât mai scurt. În acest sens, prioritatea era aceea de a vizita întreprinderile industriale, C.A.P.-urile și I.A.S.-urile.¹² De aceea, oamenii obișnuiți și școlile au avut un rol minor, acela de a fi prezenți la aterizarea elicopterului¹³ pe terenul de sport al municipiului. Elementul

---

¹⁰ *Scânteia*, 27 iunie 1965.

¹¹ Petrescu, 1998, 232.

¹² Petrescu, 1998, 234.

¹³ În anii '60, vizitele în teritoriu se desfășurau prin intermediul trenului sau a mașinilor, pe o durată de trei până la cinci zile. Până în anii '80, atât mijloacele de locomotie au fost înlocuite, fiind preferat elicopterul și avionul pentru distanțele mai lungi, dar și

comun pentru toți cei prezenți acolo era cel mai probabil „curiozitatea”. Marinela Tudose nu cunoaște ca oamenii din oraș sau colectivul de la școală să fi fost instruit despre cum să reacționeze, astfel că atmosfera generală a fost dominată de calm, „deci era o atmosferă oarecum relaxată”. Articolele din *Făclia* de ziua următoare relatau mult mai nuanțat aterizarea delegației oficiale: „Aceași atmosferă entuziastă, de mare vibrație patriotică, specifică marilor sărbători, domnea și pe stadionul din orașul Gherla, unde mii de oameni ai muncii din localitate, din comunele învecinate au făcut o primire plină de căldură distinșilor oaspeți.”¹⁴

Cu toate acestea, alte relatări ale unor profesori de la acea vreme vorbesc despre experiențe cu totul diferite: de exemplu, profesoara Adriana Fodor rememorează o experiență trăită înaintea vizitei, când un grup de elevi au fost duși la sediul primăriei, unde au fost selectați cei care vor oferi flori președintelui, după ce au fost întrebați despre ce i-ar spune „tovarășului Nicolae Ceaușescu” la plecare; în urma selecției, elevii au fost nevoiți să treacă și prin analizele medicale obligatorii; cu toate acestea, momentul oferirii florilor a fost scos din program. Un alt moment este rememorat și de către profesorul Alexandru Turdean, care era mobilizat împreună cu elevii pe stadion, unde trebuiau să scandeze lozinci precum „Ceaușescu și Poporul, Patria și Tricolorul” etc. Până în anii '80 și scandările au evoluat de la „Trăiască România Socialistă”-referire la întreaga țară, „Trăiască Partidul Comunist în frunte cu Comitetul Central”- reiterarea liderilor *de facto* ai țării, „Trăiască unitatea de nezdruccinat a poporului român în jurul partidului și a guvernului”- încercare de legitimare a acțiunilor partidului, „Ceaușescu, P.C.R.”- liderul comunist se identifică cu partidul pe care îl conduce, „Ceaușescu, România”- apogeul cultului personalității în care Ceaușescu devine exponentul țării și în același timp se identifică cu destinele acesteia.¹⁵ Acest gen de experiențe se înscrie în ritualul bine pus la punct al vizitelor liderului comunist. Lucruri ca primirea cu pâine și sare, oferirea florilor de către fete în costume populare, pionieri sau muncitori, întâmpinări cât mai spectaculoase etc. au devenit o constantă.¹⁶ Experința vizitei a fost trăită mult mai intens în cadrul Combinatului de Prelucrare a Lemnului. Dan Rusu, directorul de la acea vreme a CPL, își amintește experiența

---

vizitele deveniseră „mai operative”, astfel că Ceaușescu mergea în mai multe județe în aceeași zi.

¹⁴ *Făclia*, Anul XXXIX, nr. 11.440, 15 septembrie 1983, p. 1.

¹⁵ Petrescu, 1998, 232.

¹⁶ Petrescu, 1998, 230-231.

prin care a trecut, ca fiind una extrem de solicitantă, deoarece pregătirile au fost supervizate de diverși oficiali, fiind chiar avertizat la un moment dat de unul dintre ei: „De acum înainte, eu știu totul: unde mergi, unde te culci, ce mănânci, ce vorbești în casă, la birou. Știu tot”. Timp de o săptămână, pregătirile s-au desfășurat în ritm alert, încercându-se să se schimbe fața întregului combinat. În timpul vizitei, președintele a fost urmărit pas cu pas de reporterii care îi însoțeau pe oficiali. Întreaga derulare de forțe a fost relatată pe larg de ziarele oficiale precum *Scânteia*, *Făclia*, *Scânteia Tineretului*, *România Liberă*.¹⁷

Motivele pentru care profesoara Tudose nu a rememorat astfel de întâmplări pot fi identificate chiar în ceea ce ea a afirmat, și anume că „sinceră să fiu nu am fost preocupată în mod special de această vizită”. Un cu totul alt impact l-a avut asupra doamnei Tudose o altă vizită care s-a desfășurat în anul 1972¹⁸, ale cărei date erau diferite: s-a desfășurat la Cluj-Napoca, în primul an de studenție- „atunci eram mai emoționată, dar în '83 deja impactul emoțional nu a mai fost chiar așa, sigur eram și oameni maturi”. Curiozitatea era din nou elementul care îi reunea pe toți acei oameni, însă mai exista un element foarte important: „ne ticăia inimă

---

¹⁷ Mărturiile fac parte dintr-un proiect derulat de site-ul GherlaInfo.ro, care își propune să rememoreze evenimente ce au marcat viața orașului de-a lungul existenței sale și pot fi accesate la adresa:

http://www.gherlainfo.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=511:povestiri-din-gherla-3-vizita-lui-ceausescu&catid=1:latest-news, (10.01.2014).

¹⁸ Vizita din octombrie 1972 s-a desfășurat cu prilejul deschiderii noului an universitar. Redăm în continuare câteva fragmente din *Scânteia*, Anul XLII, Nr. 9288, 3 octombrie 1972, unde este prezentată pe larg: „M-aș referi la Institutul Politehnic. Tovarășii au spus: *Vrem să ne integrăm!* Dar cum? În partea de nord-vest a orașului este centrul industrial, acolo se dezvoltă puternic noi întreprinderi industriale. Tovarășii s-au gândit însă să așeze Politehnica pe Dealul Feleacului- poate pentru o privire de ansamblu asupra industriei de sus în jos.(Aplauze; animație) [...]doresc să spun că în activitatea UTC-ului, a asociațiilor studențești trebuie să intervină o schimbare radicală în stilul de muncă. Trebuie să se desfășoare o astfel de activitate încât fiecare tânăr să simtă că în organizație găsește soluții la toate problemele care îl preocupă. Inclusiv în cadrul organizației să se poată căsători, să poată face nunta! [...],...Ora 9. Elicopterul aterizează pe stadionul din orașul Cluj, care, în această zi de început de toamnă, are o înfățișare festivă. Portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu este încadrat de drapelele partidului și statului. Pe mari pancarte se poate citi: *Bun venit la Cluj celui mai drag și mai iubit fiu al poporului român.; Ceaușescu- P.C.R.*” [...] De la stadion, coloana de mașini străbate marile artere ale municipiului. Clujul a îmbrăcat haine de sărbătoare. Drapele roșii și tricolore flutură pretutindeni, pe străzi, pe frontispiciul monumentalelor clădiri publice, în balcoanele noilor blocuri. Deși ploaia continuă, bulevardele ce duc spre centrul orașului sunt inundate de lume. Tineri și vârstnici, bărbați și femei aclamă, își manifestă bucuria îndelung”.

că totuși vedem și noi pe președintele țării”. Cu siguranță că același gen de sentiment i-a încercat și pe locuitorii orașului Gherla în 14 septembrie 1983. Nicolae Ceaușescu era la vremea respectivă pretutindeni și la propriu și la figurat: imaginea lui se regăsea în toate instituțiile, poate și în multe locuințe, la televizor, la radio; informațiile despre el erau răspândite de propagandă și de presa oficială a regimului; „scrierile sale” se regăseau în toate bibliotecile. Cu alte cuvinte era personajul cel mai prezent în viața oamenilor de la acea vreme, iar interesul pentru o astfel de vizită poate fi explicat printr-o astfel de interpretare.

Efectele vizitei au fost resimțite mai ales în ceea ce privește amintirile dobândite și mai puțin s-au reflectat într-o modificare a vieții cotidiene. Cu toate acestea, au existat discuții care au urmat vizitei în toate mediile sociale, în oraș, între colegii de muncă, la școală. Ecourile cele mai însemnate au fost în cadrul instituțiilor implicate în organizare: la primăria orașului au fost instalate după vizită o serie de tablouri uriașe, după cum le numește doamna Tudose, cu momente din vizita președintelui.

Prin manifestațiile publice, regimul încerca astfel să promoveze popularitatea sa și să determine o standardizare a vieții tocmai prin faptul că mulțimea devenea un întreg ce reacționa nu în funcție de impulsuri, ci în funcție de ceea ce era considerat corect din punct de vedere politic. Una dintre mărcile regimului comunist a fost comemorarea constantă, repetitivă și generoasă a figurilor și evenimentelor istorice. Ca parte a unui proces de ritualizare a vieții, acestea aveau rolul de a crește atitudinile aprobatoare la adresa politicii partidului, de a induce sentimentele coeziunii și solidarității printre cei conduși și nu în ultimul rând, de a-i legitima pe cei aflați la conducere. Aceste idei sunt în concordanță cu teoria lui Hobsbawm¹⁹ a tradițiilor inventate, adică prezentarea unui set de practici, reguli acceptate tacit și un ritual de natură simbolică, a căror finalitate este de a inculca o serie de valori și norme prin repetiție, ceea ce presupune în mod automat o continuitate cu trecutul. În urma acestei analize am putut constata faptul că o vizită în sine a unei personalități importante în timpul perioadei comuniste putea să nască sentimente dintre cele mai diverse în rândul populației, de la pasiuni, la dezinteres, curiozitate ș.a.m.d. Toate acestea sunt condiționate de rolul pe fiecare persoană îl ocupă în toată această procesualitate. Pe de altă parte „vizitele de lucru” ceaușiste au reprezentat o oglindă a evoluției regimului, în cadrul acestora putând fi analizate elemente diverse precum

---

¹⁹ Hobsbawm, 1992, 1.

mesajele cu caracter intern și extern ale președintelui, felul în care reacționau oamenii la vederea sa, interesele statului văzute prin prisma obiectivelor vizitate de șeful statului, felul în care funcționa aparatul de propagandă comunist și, nu în ultimul rând, antiteza dintre modul de viață al oamenilor și amploarea manifestațiilor dedicate lui Nicolae Ceaușescu.

Bibliografie

Lucrări de specialitate

Eric Hobsbawm, Terence Ranger (ed.), *The Invention of Tradition*, Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

Pavel Câmpeanu, *România: Coadă pentru hrană. Un mod de viață*, Versiunea românească de Mircea Boari, București: Ed. Litera, 1994.

Sorin – Călin Borzan, *Politica economică din România comunistă în procesul industrializării 1948-1989. Studiu de caz zona Dej-Gherla*, Teză de doctorat, Cluj-Napoca, 2010.

Cristina Petrescu, „Vizitele de lucru, un ritual al <<epocii de aur>>” in Lucian Boia (coord.), *Miturile comunismului românesc*, București: Editura Nemira, 1998.

Sheila Fitzpatrick, *Everyday Stalinism. Ordinary Life in Extraordinary Times: Soviet Russia in the 1930s*, New York: Oxford University Press, 2000.

Adrian Neculau (coord.), *Viața cotidiană în comunism*, Iași: Polirom, 2004.

Presă

Scânteia, 27 iunie 1965; Anul XLII, Nr. 9288, 3 octombrie 1972.

Făclia, Anul XXXIX, nr. 11.440, 15 septembrie 1983.

Interviuri

Interviu cu Marinela Tudose, realizat la Liceul Teoretic „Petru Maior” din Gherla, la data de 06.01.2014, de Mureșan Marius. Interviuul face parte din colecția personală.

Internet

„Povestiri din Gherla (3) Vizita lui Ceaușescu”. În: *Gherla INFO*, http://www.gherlainfo.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=511:povestiri-din-gherla-3-vizita-lui-ceausescu&catid=1:latest-news, accesat la 10.01.2014